

ast summo cordis affectu eam rogare, ut cordis humilitatem, carnis puritatem, ardentem charitatem, aliasque virtutes vobis a Deo obtineat. Vultis de aliqua triumphare passione, quæ vobis dominatur? vestrum invocato Moysen. Vultis urgenti cuidam tentationi resistere? ad Moysen vestrum accurrite. Vultis vitia extirpare, urgentes carnis motus domare, vel virtutem aliquam acquirere? ad vestrum advolate Moysen. In omnibus denique sive spiritus, sive corporis necessitatibus, sanctæ Margaritæ patrocinium supplices postulate; ejusque intercessione peccati odium, virtutis amorem, gratiam et gloriam dabit vobis Dominus. *Amen.*

DE SANCTA MAGDALENA

CONCIO UNICA.

Dilexit multum (Luc. 7, 47).

Veri, hiemi et æstati similis extitit Magdalene vita. Verum vite ejus tempus fuit illud, quo ipsa erat in civitate peccatrix; tunc enim, velut in florido vere, Magdalena pulchritudine, vestibus, criniumque decore florebat. Huic veri successit hyems nubibus et pluviis, id est dolore et lacrymis plena; cum scilicet procumbens ad Christi pedes, abjectis juventutis floribus et penitentiae operibus vacans, multis lacrymis sua crimina abluere studuit. Vitæ tandem ejus ætas fuit totum illud tempus, quo cor ejus mirum in modum divino astuavit amore, et quasi *amoris divini fornax extitit* (D. Bern. ser. de Magd.). De vere et hieme vitæ ejus, seu de peccatis in quæ incidit, et de uberrimis lacrymis, quas fudit Magdalena, speciales conciones alibi instituimus. Unde solum superest, ut jam de æstate, seu de amore, quo succensa fuit, disseramus. Ante conversionem

suam dilexerat multum Magdalena; quæ autem tunc amaverat, vana erant, profana erant, mundana erant, turpia erant. A tempore autem conversionis hæc omnia exhorruit, quæ antea dilexerat, nihilque aliud amavit quam Deum suum, quem non aliquantulum, imo multum dilexit. *Dilexit multum.* De isto Magdalene in Christum amore jam disseremus. *Ave.*

Christus Dominus, qui interdum in amicorum suorum laudes prorumpere dignabatur, laudavit in Chananea et Centurione fidem, in Nathanaele cordis simplicitatem, in Petro divinitatis agnitionem et in Baptista austeram penitentiam, necnon firmam animi constantiam, qua præditus fulgebat. In Magdalena virtutum omnium reginam laudat, prædicatque charitatem. *Dilexit multum.*

Perfectissime noverat Christus id, quod in Magdalena erat laudabilius et paucissimis verbis docuit nos, in quo potissimum illam laudare oporteat, cum in ejus laudem dixit, quod multum dilexerit. Divinum hunc admiremur Magdalene præconem, discamus ab illo, in quo eam laudare debeamus, ab illo sumamus dicendi materiam, et cum illo dicamus, quod Magdalena *dilexit multum.* Deum quidem multum dilexit hæc mulier, cum eum dilexerit 1. amore forti et generoso; 2. amore liberali et prodigo; 3. amore ardenti et fervido. Magdalena Deum amavit amore generoso, liberali et ardente: en tres hujus concionis partes, quibus constabit, quod illa *dilexit multum.*

I PARS.

Magdalena Christum dilexit amore generoso.

Deum Magdalena post conversionem suam amavit, ejusque amor semper fortis et generosus extitit, atque tunc generosior videtur, cum peccatrix illa mulier ad Christum Dominum conversa est; tunc enim Christi amore succensa fortiter triumphavit de deliciis, de pudore et de timore. Ita tunc generosus

extitit Magdalene amor, ut triumphaverit 1. *de deliciis*, quibus fruebatur; 2. *de pudore*, quo afficiebatur; 3. *de timore*, quo angebatur.

1. Spirituales deliciae jucundae sunt et honestae ex virtutibus progenitae et a Deo puris mentibus infusae. Mundanae vero deliciae aut vanae sunt, aut turpes; nam rationem obruunt et homines molles, ignavos, imbecilles, brutis pejores et ad omne malum proclives efficiunt. O exitiosas voluptates! a quibus difficillime se extricant qui iis sese illaquearunt. Vix enim juvenis quidam lasciviosus, vel frontosa quaedam juvencula, dempto pudoris velo, obscenis illis et libidinosis jam prostituitur voluptatibus, de iis triumphare, easque, nisi summo cum labore et potenti gratiae divinae auxilio abdicare valet, quia, ut ait S. Antonius Paduanus, *luxurioso deliciis carere maxima poena est* (Dom. 2 post Tri.). Magdalena, quae fuerat mulier in civitate peccatrix, libidinosis et ferreis illis ligata detinebatur catenis, tantoque difficilior eas rumpere et ab iis se extricare valebat, quanto ardentiores erant flammæ, quibus cor ejus turpiter accendebatur et quanto inveteratioris prave consuetudines, quibus detinebatur. Cum tamen fortis illa mulier sacro amoris divini igne inflammari cepit, ita generose de iniquis iis voluptatibus triumphavit, ut millies mori malisset, quam ad vomitum suum redire: *in tanto castitatis et honestatis proposito firma fuit, ut millies mori maluisset quam amplius ruere in lapsum carnis* (S. Bern. ser. *de S. Magdal.*). Illicitas voluptates ante conversionem nimium dilexerat Magdalena; in conversione sua Christum dilexit multum, et sacer ille amor, quo in Christum exarsit, illam ita victricem effecit de profanis voluptatibus, ut millies mori, quam iis semel fodari praelegisset. Addit sanctus Gregorius, Magdalenam amore sacro succensam ita de illicitis quibusque triumphasse voluptatibus, ut eas penitus mactaverit et ex iis quasi holocausta fecerit: *quot habuit oblectamenta, tot invenit holocausta* (ho. 33 in *Evang.*). Magdalena ergo dilexit Christum amore generoso, quo accensa triumphavit de deliciis, quibus fruebatur: *ac etiam de pudore, quo afficiebatur.*

2. Infestus, pestilens et exitiosus quidam habetur pudor, quo a poenitentia suscipienda plerumque peccatores avertuntur et quo Magdalena a conversione aliquando retardabatur; illa enim, inquit sanctus Bernardinus, *erubescerat Christum adire* (Ibid.). Hæc tali rubore suffusa, dicebat intra se, quomodo apparere audebo in loco ad convivium parato, in quo mihi illudent omnes convivæ? Quomodo Phariseorum irrisiones et impudentum aliorum hominum ludibria ferre potero? Qua fronte et quo ausu, ego impudica et peccatrix accedam ad Christum, qui est liliū convallium, ipsis angelis purior et omnis sanctitatis origo? Hæc et similia Magdalene suggerebat pudor; eo ipso autem quo cor ejus divino accendi cepit amore, a tali verecundia vinci non potuit, quin contra de ea generose triumphavit: *non vincitur humano rubore: quia devicta et tracta erat a divino amore* (S. Bern. ibid.). Cum Magdalena esset mulier in civitate peccatrix, ab ejus corde omnem expulerat pudorem satanas; quo ablato, eam ad quævis scelera perpetranda facile alliciebat: cum autem peccatrix illa ad Deum per poenitentiam redire statuit, pudore et verecundia a sancto hoc proposito eam demon detertere studuit; ast amor divinus, quo succendebatur, ita generosus extitit, ut per eum de pudore quem insufflabat satanas, gloriose triumphaverit. Per demonis suggestionem ita pudor peccandi a Magdalena ablatus fuerat, ut ante conversionem impudenter et frontose peccata quævis perpetraret; mox per amorem divinum ita triumphavit de pudore a poenitentia eam retrahente, ut poenitentiam, necnon omnia quæ suæ salutis erant, audacter et frontose perfecit: *quæ prius frontosa erat ad perditionem, postea frontosior facta est ad salutem* (August. hom. 50 de temp.). O quam generosus Magdalena hic in Christum amor! Magdalena vero Christum amavit etiam amore generoso, quo triumphavit de timore.

3. Varia veræ conversionis impedimenta numerat Doctor Seraphicus, inter quæ est timor poenitentiae. Cum enim peccatores a via sua prava declinare et virtutis viam sectari moliantur, timor et tremor irruit super eos: timent a deliciis elongari, pravas consuetudines in semetipsis destruere, occasiones peccati

tollere et austeræ penitentis operibus incumbere; talisque timor eos plerumque a peragenda penitentia retrahit. At hic penitentis timor Magdalenam a suscipienda penitentia nullatenus revocavit: ut primum enim Christi amore fuit succensa, ita generosus in illa extitit sacer ille amor, ut mulier hæc delicata et deliciis addicta, nullo modo jejunia, vigiliæ, cæmœnias et cuncta vitæ penitentis opera timuerit. Imo et sacer ille amor tam potenter totam pervasit, ut illi facilia, dulcia et amabilia reddiderit, quæcumque ut dura et aspera in penitentis exercitio alii formidare solent. Unde si, teste Augustino, *arte amoris in deliciis etiam laboriosa vertuntur*: dicendum, ita industriam et generosum fuisse Magdalensæ amorem, ut quæcumque laboriosa et aspera videntur in vitæ penitentis exercitio, in deliciis ei converterit. Magdalena sacro amoris igne succensa, non timuit ad Christum ire, ad ejus pedes stare, capillis eos tergere, se peccatricem palam proclamare, vitamque sanctam et austeram sectari: ferventissimus enim ille amor, quo cor ejus succendebatur, ita de amore triumphaverat, ut quæcumque antea timerat, postmodum in deliciis ipsi verterentur. Magdalensæ in conversionis suæ principio durum haud dubie fuit vitam voluptuosam in vitam penitentem commutare; timuit illa mundum relinquere, voluptates abdicare et austeræ penitentis operibus se dedere: cum autem *nil sit tam durum atque ferreum, quod non amoris igne vincatur* (August. de mor. Eccl., c. 22): mox ut peccatricis illius cor sacri amoris igne exarsit, hæc de timore illo gloriose triumphavit. Divinus amor in ea generosus extitit et triumphans non solum de deliciis et pudore, etiam de maligno illo timore, quo peccatores a conversione retrahuntur. Magdalena igitur Christum dilexit amore generoso; *cum etiam dilexit amore liberali*.

II PARS.

Magdalena Christum dilexit amore liberali.

Amor est sui ipsius diffusivus, beneficus et liberalis; qui enim bene amat, dilecto bona sua communicat, et si ei bona sua communicare renuat, eum vere non amat, ejusque amor verus non censetur, quia verus amor liberalis ac sui ipsius diffusivus sit oportet. *Amor*, inquit Augustinus, *ubertate beneficentis profluit*. Talis autem extitit Magdalensæ erga Christum amor; illum etenim amore ita liberali dilexit, ut ei dederit 1. totam mentem suam; 2. totum cor suum; 3. omnia obsequia sua.

1. Qui perfecte Deum amat, ei totam mentem suam dat et consecrat, ita ut ejus solum recordetur et de eo tantum cogitet. Hic est perfectus amor, quem Deus a nobis exigit, dicens: *diliges Dominum Deum tuum ex tota mente tua* (Luc. 10, 24). Quid est enim Deum tota mente diligere, quam eum ita diligere, ut tota mens ei detur, totaque de eo semper cogitet: *diligere Deum tota mente*, inquit Bernardus, *hoc est, eum diligere tota memoria, sine oblivione*. Magdalensæ autem amor ita in Christum liberalem se exhibuit, ut totam mentem, omnesque cogitationes suas ei dederit: *semper portavit Christum in memoria*, ait D. Bonaventura, *ita ut de eo solo cogitaret* (Ibidem). Conquereretur Job, quod cogitationes suæ in varia objecta dispergerentur et dissiparentur: *dissipate sunt cogitationes mee* (Job. 14, 11). De hoc pariter conqueri possent plerique hominum, quorum cogitationes in varia vagantur. Plus cogitant de mundo, plus de lite, plus de terrenis comparandis, quam de Domino Jesu Christo, a quo venit omne donum et omne bonum, quod in mundo possidemus. Dant mentem et cogitationes suas naniis, vel puerilibus negotiis: tantaque parcitate et in Christum avaritia laborant, ut nec unicam quavis die cogitationem ei impendant. Non sic Magdalena, cujus amor ita in Christum liberalis fuit, ut aliorum omnium oblita, ejus

solius recordaretur: *oblita erat omnia præter illum quem diligebat super omnia* (S. Aug.). Igitur Magdalena Christum amore liberali dilexit, quia ei dedit totam mentem; *amavit eum etiam amore liberali, quia ei dedit totum cor suum.*

2. Non aliquam solum cordis nostri partem, sed totum cor a nobis exigit Deus: ipse vult, ut eum ex toto corde et ex totis affectibus diligamus: *diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo.* O quam pauci totum cor Deo offerunt! Quam pauci omnes cordis sui affectus ad Deum dirigunt! Multi amant videri, amant honorari, amant divites fieri, amant illicitis voluptatibus inebriari: paucissimi vero habentur, qui Deum solum ament et qui totum ei cor offerant. Magdalena vero in Christum amor ita liberalis extitit, ut totum ei cor dederit, nihilque ab ipso amaverit: *Christum solum diligebat* (D. Bonav. ibid.). Sciebat Magdalena, quod Deum ex toto corde non ament, qui cum eo aliud aliquid amant; *minus te amat, qui tecum aliquid amat* (August. sol. 9). Propterea nil nisi Christum amavit, eique soli totum cor dedit, omnesque cordis sui affectus consecravit. Filius ille prodigus, de quo loquitur sanctus Lucas Evangelista, ad se reversus, dicebat: *ibo ad Patrem meum et dicam ei, fac me sicut unum ex mercenariis tuis* (Luc. 15). Cum tamen pervenit ad Patrem, minime ab eo petiit, ut ipsum tanquam unum ex mercenariis et famulis reciperet. Cur, o prodige, non petis quod petere statueras? Cur propositum tuum executioni non mandas? Cur mercedem aliquam patrem non rogas? quia, ut ait S. Petrus Chrysologus, eo ipso quo prodigus patrem vidit, de eo solo cogitavit, illum solum amavit, nec aliud quidquam desideravit: *illi sufficit pater* (ser. 4 de prodigo). Sic Magdalena ita omnes cogitationes, omnesque affectus suos ad Christum direxerat, ut illum solum diligeret, eoque solo contenta esset: *solum Christum diligebat, eo solo contenta erat* (S. Bonav.). Dilexit ergo Magdalena Christum amore liberali, quia ei totam mentem totumque cor dedit: *ac etiam quia omnia sua ei dedit obsequia.*

3. Magdalena ante conversionem sibi et mundo obsequabatur: tunc cor, mentem, manus et omnia bona sua in carnis

et mundi obsequium insumebat; post conversionem autem hæc omnia Christo consecravit, ejusque obsequio dedicavit. Ante conversionem oculi ejus deprædandis juvenum cordibus inserviebant, et post conversionem fundendis contritionis lacrymis occupantur. Ante conversionem bona ejus temporalia vanitatis et luxuriæ occasiones præbebant, et post conversionem ea in charitatis et misericordiæ officia impendit. Ante conversionem, corpus ejus illicitis addebatur voluptatibus: post conversionem pœnitentiæ et mortificationis afflictationibus incessanter vacat. Eo ipso tandem, quo Christum novit, ita amore ejus exarsit, ut se et sua omnia ejus obsequio consecraverit; ac, ut ait S. Cyprianus, *Magdalena nil sibi de se retinens, se totam Christo devovit* (de ablut. ped.). Sciebat Magdalena, nil æquius, nilque rationi magis consonum, quam quod membra et bona illa, quæ immunditiæ, iniquitati et diabolo servierant, tandem aliquando serviant Christo: *sicut exhibuistis membra vestra servire immunditiæ et iniquitati ad iniquitatem; ita nunc exhibeto membra vestra servire justitiæ in sanctificationem* (Rom. 6, 16). Quapropter Magdalenam imitari pudit obduratos illos peccatores, qui quo seniores, eo pejores fiunt; ipsa vero, quæ juvenili ætate demoni erat famulata, per veram conversionem evasit postmodum fidelis ancilla Christi; ac se, suaque omnia Christi obsequio consecravit. Tunc enim amore ejus accensa ei obtulit oculos, quos flendis præteritis criminibus addixit: *aures*, quas audiendis divinis inspirationibus insumpsit; *totum corpus*, quod diris mortificationibus contrivit; seipsam tandem et omnia sua Christo dedit, ejusque obsequio devovit: *nihil sibi de se retinens, se totam Christo devovit.* Amavit ergo Magdalena Christum amore liberali, quia ei mentem, cor et obsequia dedit: *amavit etiam eum amore ardente.*

III PARS.

Magdalena Christum dilexit amore ardente.

Ab instanti, quo Magdalena ad Christum conversa est, eum ardentè dilexit; sacri amoris igne continue accensum permansit cor ejus; sponsum animæ suæ nunquam amare destitit; amore ejus indesinenter exarsit; eumque amore ardente semper et ubique dilexit et præcipue in cruce, in sepulchro et in cælo. Amore ardente hæc dilexit Christum 1. in cruce pendentem; 2. in sepulchro jacentem; 3. in cælo regnantem.

1. Petrus, qui Christum tor negaverat, ter de amore a Christo interrogatur. Ut enim loquitur Hugo a sancto Victore, sic Petrum affatus est Christus. Petre, *amas, amas, amas?* Respondit ille: *amo, amo, amo.* Petre, *amas Patrem, amas Filium, amas Spiritum Sanctum? Amo, amo, amo corde, ore, opere.* Ecce ardentem Christi amatorem, cujus amor præeminentiam supra alios apostolos et dignitate capitis visibilis totius Ecclesiæ premium accepit. Petri tamen amor, qui tunc ardens fuerat, non solum tepidus, verum etiam frigidus effectus est in hoc, quod Christum usque ad crucem non sit secutus. Amaverat Petrus Christum miracula facientem, in Thabore transfiguratum et cælestis gloriæ radiis rutilantem; ipsam cruci affixum reliquit. Magdalena vero Petro fuisse videtur in amore ferventior, quia Christum ad supplicium comitata est; et juxta crucem ejus stetit; præ amore in corde perferens, quæ Christus in corpore patiebatur supplicia: *stabat juxta crucem Jesu Maria Magdalena* (Joan. 19). O ardentem Magdalene amorem! qui tantus extitit, ut Christum Dominum nunquam dimiserit. Invenerat, quem diligebat anima ejus, tantoque eum prosecuta est amore, ut eum etiam in cruce pendentem dimittere noluerit. Ipsa Christi Salvatoris amore succensa intra se simul cum sacra sponsa dicebat: *inveni, quem diligit anima mea: tenui eum, nec dimittam* (Cant. 3); ideo

nec tum deserabat cum in cruce duos inter latrones pendebat. Dimittat eum Petrus, dimittat eum Judas, dimittant eum, qui voluerint; tanto in eum amore ardeo, quod nunquam illum dimittam. Magdalena ergo ardentè amavit Christum in cruce pendentem, *ac etiam in sepulchro jacentem.*

2. *Maria Magdalena venit mane, cum adhuc tenebræ essent, ad monumentum et vidit lapidem sublatum a monumento. Cucurrit ergo et venit ad Simonem Petrum et ad alium discipulum, quem amabat Jesus et dixit illis: tulerunt Dominum de monumento et nescimus ubi posuerunt eum* (Jo. 20). Sic loquitur sanctus Joannes Evangelista, in cujus verbis clare elucet, quantum Magdalena Christum in sepulchro jacentem dilexerit. *Primo* enim ait, quod Magdalena ad Christi sepulchrum iverit mane, quia amor quo inflammabatur, nesciebat tarda molimina. *Secundo* ait, quod perrexerit ad monumentum, cum adhuc tenebræ essent, quia amor quo erga Christum in sepulchro jacentem accendebatur, eam vigilantem et sollicitam effecerat. *Tertio* dicit, quod Magdalena videns sublatum lapidem cucurrerit ad Petrum et ad Joannem; ad eos autem cucurrit, movente eam Christi amore, qui ei addidit alas. *Quarto*, ibi habetur, quod Magdalena dixerit eis, a monumento sublatum esse Christum; quæ verba protulit ob nimium quo ardebat, amorem: *amoris igne succensa ejus, quem ablatum credebat, ardebat desiderio* (Gregor. ho. 25 in *Evang.*). Ecce multa amoris, quo Magdalena erga Christum in sepulchro positum ardebat, argumenta. Et aliud non parvum hujus amoris argumentum habemus in hoc, quod Magdalena, aliis recedentibus, ad monumentum constanter permanserit: *Maria stabat ad monumentum foris, plorans.* Cur enim aliis abeuntibus, illa juxta sepulchrum remanet, nisi quia Christum ardentè amat et quia cæteris amore præstat? *Tanta vis amoris eam accendebat, quod a monumento Domini, discipulis recedentibus, non recedebat* (S. Greg. *ibid.*). Hæc omnia probant magnam Magdalene amorem erga Christum in sepulchro positum; idem amor ex eo quoque ostenditur quod in Christi monumentum pluries aspexerit, *inclinavit se et prospexit in mo-*

numentum, inquit sanctus Joannes Evangelista. Ipsa jam antea prospexerat et sepulchrum corpore Christi vacuum viderat; cur ergo tam anxio iterum inspicit? Ratio est, quia *amanti semel aspersisse non sufficit* (ibid.), ut ait sanctus Gregorius. Vel, ut advertit Gilbertus abbas, qui quærit quod amat, anxius est: *anxietas ista querentis, eximie quoque dilectionis videtur odorem spirare* (ser. 32 in *Cant.*). O quot argumenta ad probandum, quod Magdalena Christum in sepulchro jacentem amore ardentem dilexerit! *Et amore ardente dilexit etiam Christum in cælo regnantem.*

3. Postquam enim resurrexit et ad cælum ascendit Christus, ad desertum se contulit Magdalena, ubi usque ad mortem per spatium circiter triginta annorum, rerum cælestium contemplationi vacavit et toto hoc tempore, amore Christi exarsit cor ejus, eumque, ut ait sanctus Bernardinus, amavit amore invariabili, insatiabili et inaccessibili. *Primo*, inquit, inflammavit cor illius amor invariabilis, nulla enim ex parte et nulla ex causa variari cor ejus poterat a divina dilectione, non solum quia per lumen a Deo ipsi infusum ad Dei contemplationem et amorem determinabatur; verum etiam quia a rebus ipsis visibilibus movebatur ad amplectendum dilectum. *Secundo* inflammavit cor ejus amor insatiabilis, quia Deum amans, non satiabatur amore; quo enim magis amabat, eo magis amare desiderabat et quo magis de Dei deliciis gustabat, eo magis de iis gustare optabat. *Tertio*, ut cum aliis multis ait S. Bernardinus, Magdalene cor inflammavit amor inaccessibilis; tanto enim, inquit, ardore amor animam ejus perstrigebat, ut inopinatis raptibus septies in die, angelorum auxilio volans in illa sublimia secreta cælestia, ad amorem inaccessibilem raperetur. O mirandum Magdalene amorem; ipsa equidem Christum verè dilexit et *dilexit multum*: cum eum generoso, liberali et ardenti amore dilexerit. Cum ergo Magdalena dilexerit Christum, illum et nos diligere debemus, quia *qui non diligit, manet in morte*. Et ut ait D. Paulus, *si quis non amat Dominum nostrum Jesum Christum, sit anathema* (1 Cor. 16, 22). Amemus ergo Christum Dominum cum Magdalena; ac pariter amemus eum

amore generoso, liberali et ardenti. Amemus cum amore generoso, quo de omnibus, quæ amorem nostrum cohibere, vel retardare possent, generoso triumphemus: *amor, si amor est, vincit omnia* (S. Chrys. lib. 40); quæcumque scilicet ipsi opponuntur; ideo ita generosus sit noster amor, ut quæcumque nos ab amando Christo impedire possent generose vincamus: *insuper diligamus etiam Christum amore liberali*. Tanta ejus in nos est liberalitas, ut se totum pro nobis dederit in cruce; seque totum det nobis in Eucharistia. Tanta pariter nostra in eum sit liberalitas, ut ipsi nosmetipsos totaliter offeramus. *Demus* ei totam mentem, mysteria ejus continue contemplando: *demus* ei totum cor, omnes nostros in ipsum transferendo affectus: *demus* ei omnia obsequia nostra, cuncta opera ad majorem ejus gloriam dirigendo. Heo est liberalitas, qua æternam beatitudinem emere debemus: *presenti liberalitate æternam vitam mereare* (Chrysost. serm. 1 de *Martyr.*). Postremo diligamus Christum *amore ardenti*. Ignis amoris nostri in conspectu ejus semper ardeat: ignita sint verba, ignita opera nostra, ita ut quicumque nos audierit loquentes, vel viderit operantes, dicat: ecce quomodo hic homo amoris divini igne ardet! heu! quis hodie sic Christum amat? *frigida supra nivem sunt corda nostra*, inquit Doctor Seraphicus, *frigida verba et universa frigida sunt opera, quasi sint adamantina*. Dicitur enim, quod *adamans, nullo igne calefieri potest; sunt similiter multi, qui adamante duriores et frigidiores, igne amoris divini calefieri non possunt* (Ubi sup.). O quantam frigiditatem cordis humani, quod amoris divini igne indesinenter ardero deberet! Heu! quid tam amabile, quam Deus ipse, qui charitas est? *Quid tam amabile, quam amor ipse, quo amaris?* inquit Bernardus (lib. 5 de *consid.*). Nil certe Deo amabilius: itaque simul cum Magdalena amemus eum amore generoso, liberali et ardente, ut cum ipsa eum in cælo æternum amare mereamur. Amen.

DE SANCTO JACOBO MAJORE

CONCIO UNICA.

Die, ut sedeant hi duo filii mei, unus ad dexteram, et unus ad sinistram in regno tuo (Matth. 20).

Vivere et regnare inordinatum hoc est ambitiosi hominis votum: mori autem et regnare, felicissima hæc est hominis apostolici sors. Jacobum in mundo vivere et regnare ambiebat mater ejus Maria Salome; atvero vir ille, apostolico succensus zelo, terrestre regnum despiciens in vita, post mortem regnare et in Christi regno sedere meruit. Unde tunc quodammodo adimpletum fuisse videtur ambitiosum matris hujus desiderium, quæ a Christo petierat, ut in regno ejus sederent filii: *dic, ut sedeant hi duo filii mei in regno tuo*. Hanc insectari mulierem mei modo non est instituti; filium ejus autem sanctum Jacobum dignis prosequi laudibus vehementer optarem. Eum Ecclesia magnum et majorem nuncupat, non tam ut eum ab alio Jacobo apostolo discernat, quam ut declaret, eum magnum et maximum extitisse virginea puritate, ferrenti qua exardescerat charitate, et aliis multis virtutibus, quibus ad Christi thronos exaltari, et in regno ejus sedere meruit: *dic, ut sedeant hi duo filii mei in regno tuo*. Jacobum in triplici Christi regno, et in triplici throno gloriose sedentem proponam. *Ave*.

Cælum, terra et Ecclesia, en tria Christi Salvatoris regna. Cælum est ejus regnum, quia ibi manet in æternum regnator: *in æternum regnum Domini nostri et Salvatoris Jesu Christi* (2 Petr. 1). Terra ejus regnum dicitur, quia toti terrarum orbi dominatur tamquam primarius Dominus et rex: *dominabitur a mari usque ad mare* (Psal. 71). Ecclesia est ejus regnum, quia hæc est domus Jacob, in qua usque ad mundi

finem regnabit: *regnabit in domo Jacob in æternum, et regni ejus non erit finis* (Luc. 1). Sicut autem tria sunt Christi regna, ita et thronum ejus trifariam dividitur: etenim unus est thronus justitiæ: *justitia thronus ejus* (Prov. 25); alius thronus gloriæ: *in throno honoris* (Eccli. 24); tertius vero thronus gratiæ et liberalitatis: *ad thronum gratiæ ejus* (Heb. 4). Ecce tria Christi regna, et tria thronorum ejus genera. Quis vero in tribus iis Christi regnis supra tres ejus thronos sedebit? Jacobus utique, qui sedet in regno cæli, in regno Ecclesiæ et in regno terræ. Sedet 1. *in regno cæli*, supra thronum justitiæ; 2. *in regno Ecclesiæ* supra thronum gloriæ; 3. *in regno terræ* supra thronum gratiæ. Sanctus hic apostolus sedet in regno cæli supra thronum justitiæ, quia hic thronus ipsi ex justitia debetur; sedet in regno Ecclesiæ supra thronum gloriæ, quia in Ecclesia plurimum honoratur; sedet in regno terræ supra thronum gratiæ, quia ibi multas gratias, multaque beneficia hominibus impertit. En tres thronos, in quibus sedet Jacobus, et en etiam tres hujus concionis partes.

I PARS.

Sanctus Jacobus sedet in regno cæli supra thronum justitiæ.

Sicut Christus altissimum in cælo thronum occupat, ibique ad Patris æterni dexteram sedet, ita et apostoli speciales habent thronos, quibus assident: *sedebitis super sedes*. Unicum autem nunc inspicio Jacobum apostolum in cælesti regno sedentem supra thronum justitiæ, seu ex justitia ipsi debitum, quia hunc thronum meruit, emit et acquisivit: 1. *illum meruit* fideli obedientia, quam Deo prestitit; 2. *illum emit* voluntaria paupertate, quam sectatus est; 3. *illum acquisivit* gravi certamine, quod iniit.

1. Obedientia est mirabilis illa virtus, qua cælum quisque viator mereri debet, dum vitam rationis usu præditus ducit.

Illud meruerunt angeli, obtemperando præcepto ipsis a Deo imposto: illud meruit Christus, obediens usque ad mortem, mortem autem crucis: illudque per obedientiam legi divinæ præstitam assequi meruerunt quotquot sancti nunc in cælo regnant. Iis enim regnum cælorum datum est ex gratia et ex iustitia: *ex gratia*, quia sine divinæ gratiæ auxilio illud obtinere nequibant: *ex iustitia*, quia divina gratia adiuti, Dei voluntati obtemperantes, bona opera perfecerunt, quibus regnum cælorum assequi meruerunt. Si autem aliis sanctis datum est regnum cælorum *ex iustitia*, eo quod illud per obedientiam Deo præstitam meruerint; sancto Jacobo potiori quodam jure datum fuisse videtur iustitiæ titulo, quia Christo ita perfecte obtemperavit, ut altioris et perfectioris obedientiæ exemplar extiterit. Taceo præcellentem hanc obedientiam, qua non solum Dei præcepta, verum et Evangelica consilia perfecte servavit, qua procul dubio regnum cælorum obtinere meruit. Ast vellem præcipue, ut attenderet quisque admirandam illam obedientiam, quam Jacobus Christo ad sui obsequium vocanti præstitit. Cum enim eum vocavit Christus, mox relictis retibus secutus est eum (Matth. 4, 10). Christum miracula facientem non viderat Jacobus; eum non audierat de regno Dei disserentem; ipsi etiam non promiserat Christus, se illum hominum piscatorem facturum: et tamen adeo prompte ei obediuit, ut relictis retibus et patre, illum statim secutus sit. O heroicam Jacobi obedientiam! qua ad cælestes thronos sublimari juste meruit. Ac proinde Jacobus in regno cælorum sedet supra thronum iustitiæ, seu ex iustitia ipsi debitum, quia illum meruit fidei obedientia, quam Deo præstitit: *et quia illum emit arcta paupertate, quam voluntarie sectatus est.*

2. Pauperes spiritu beatos proclamat Christus, quia, inquit, ad eos attinet regnum cælorum: *beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cælorum* (Matth. 5). Quo, quæso, titulo ad pauperum spectare dicitur regnum cælorum? Titulo emptionis, ait S. Bernardus, quia paupertas est pretium, quo regnum cælorum emitur: *paupertate regnum cælorum emitur, sicut scriptum est; beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum*

est regnum cælorum. Verum est, quod pacificis, mitibus, mundis corde, et aliis nonnullis promittat Christus, se illis daturum regnum cælorum. At voluntariis pauperibus dicit, non quod iis dabit regnum cælorum, verum quod ipsorum sit regnum cælorum, quia ad eos attinet regnum cælorum, tanquam res, quam voluntaria paupertate emerunt. Sicut enim domum aliquam illius esse, et ad illum attinere dicimus, qui eam emit, ejusque pretium solvit, ita regnum cælorum pauperum est, quia illud voluntaria paupertate emerit, et solverint. Unde sanctus Augustinus christianos felices arbitrat, quoniam voluntaria paupertate regnum cælorum emere possunt: *magna felicitas christianorum, quibus datum est, ut paupertatem faciant pretium regni cælorum* (ser. 25 de verb. ap.). Hoc pretio regnum cælorum emit sanctus Jacobus. Sciebat vir sanctus, quod *difficile, imo impossibile est, ut presentibus quis et futuris fruatur bonis* (Hier. ep. 34 ad Jul.): noverat vir Dei, quod *si est regnum cælorum pauperum, restat ut infernus sit divitum* (Aug. de cont. mund. 6): probe callebat doctrinam Christi dicentis: *facilius est camelum transire per foramen acus, quam dibilem intrare in regnum cælorum* (Matt. 19); propterea ut regnum cælorum obtineret, illud paupertate emit. Jacobus, ut ait sanctus Hieronymus, erat nobilis et dives, licet humili vacaret arti; ipse autem relictis retibus et cunctis terræ bonis, nudus nudum secutus est Christum, ut paupertate emeret cælum. Ideo jam in cælo sedet supra thronum iustitiæ, seu ex iustitia illi debitum, quem voluntaria paupertate emit: *ac etiam acquisiit gravi certamine, quod generose inivit.*

3. Quot in hoc mundo sunt homines, tot esse debent milites, qui pro assequenda æterna beatitudine generose decertent, quia certissimum est, quod *non coronabitur, nisi qui legitime certaverit.* Omnem hominem in hoc mundo militem esse voluit Deus; *omnis homo miles:* non autem voluit Deus homines esse milites desides et ignavos; nam æterno suo decreto statuit, se nulli daturum regni cælestis premium, nisi prius in hoc mundo adversus dæmonis tentationes, carnis illecebras, mundi blanditias et praves passionum suarum motus fortiter pugnarit.

Et ideo omnes fideles monet S. Papa Gregorius, quod si sanctorum gloriam obtinere appetant, dura et laboriosa in hoc sæculo certamina inire debeant: *si te delectat gloria sanctorum, non te deterreat certamen laborum*. Sanctus autem Jacobus velut athleta fortissimus, adversus Dei et animæ suæ hostes generosissime decertavit, et gloriosissime de iis triumphavit; pugnavit sanctus apostolus contra dæmonem, malignis ejus resistendo tentationibus; contra carnis impetus, eam jejuniis, vigiliis, et laboribus opprimendo; contra mundi fastum, divitijs et gloriam ejus pro nihilo habendo. Ambitiose sancti Jacobi matri dixerat Christus, regnum cælorum non omnibus dari, verum iis quibus paratum erat a Patre: *non est meum dare vobis, sed quibus paratum est a Patre meo* (Matt. 20, 21). Quæ verba sic exponit Theophylactus: *non est meum dare gratiam, sed iis qui certaverint et vicerint*; idcirco sanctus apostolus, ut regnum cælorum acquirere mereretur, adversus salutis suæ hostes fortiter pugnavit, et de iis gloriose triumphavit. Pugnavit vir Dei instar divi Pauli, *non quasi aërem verberans* (1 Cor. 9), sed castigando corpus, resistendo satanæ et despiciendo mundum. Unde cum eodem Paulo dicere poterat: *debita est mihi corona justitiæ*. Seu ex justitia mihi debitum est, ut in cælesti sedeam regno, quod merui obedientia quam Deo præstiti, emi voluntaria paupertate quam sectatus sum, ac demum et illud acquisivi gloriosius certaminibus, quæ inivi. Cum igitur S. Jacobus sedeat in regno cælesti supra thronum justitiæ, *sedet etiam in regno Ecclesiæ super thronum gloriæ*.

II PARS.

*Sanctus Jacobus sedet in regno Ecclesiæ
supra thronum gloriæ.*

Quamvis S. Jacobi anima ad cælestes evolaverit thronos, ipse tamen in Ecclesiâ, veluti in throno gloriæ et honoris semper remanet, quia in ea ut consanguineus, apostolus, et

martyr Christi honoratur: 1. ut Christi consanguineus, et unus ex propinquioribus; 2. ut Christi apostolus, et unus ex charioribus; 3. ut Christi martyr, et unus ex præclarioribus.

1. Christi consanguineus erat Jacobus, cum frater ejus in sacra scriptura dicatur; *Jacobum fratrem Domini* (ad Gal. 1) (1). Verum est, quod sanctus Hieronymus Jacobum nec fratrem nec Christi consanguineum extitisse sentiat. Christi enim, inquit, frater vocatur, non quod frater, vel consanguineus ejus fuerit, sed quia virginitate, humilitate, vitæ innocentia, et aliis virtutibus ita Christo extitit similis, ut frater ejus videretur. Alii tamen doctores unanimiter dicunt, Jacobum, non quidem Christi fratrem vere fuisse, quia Christus unicus fuit Mariæ filius, ac proinde fratrem non habuit; tamen asserunt eum vere Christi consanguineum, ejusque consobrinum extitisse: consobrinum enim, ut notat Lippomanus, *usitato scripturæ more, fratres vocari solent*. O qualem honorem Jacobo, quod Christi consanguineus extiterit! Gloriantur magnates sæculi ex hoc, quod regum et principum sint consanguinei: est sane quod magis glorietur Jacobus, et in infinitum major in eum redundet gloria ex hoc quod Christi Regis regum, et Domini dominantium consobrinus fuerit. Honoris titulos inquirent alii in hoc, quod a patriarchis, prophetis et regibus originem ducant: idem quidem Jacobo debetur honos, cum a pluribus patriarchis, et regibus originem duxerit; insuper longe majore dignus est honore, tamquam Christi æterni Patris Filii consobrinus. Et hæc est causa, propter quam Jacobum speciali honore prosequitur sancta Romana Ecclesia. Hæc honorat Isajam ut Christi Prophetam, Joannem Baptistam ut Christi Præcursores, et omnes sanctos ut Christi servos; Jacobum specialiter honorat ut Christi consanguineum, et unum ex propinquioribus: *et il-*

(1) Pro historica veritate notandum, hunc Jacobum, de quo Paulus loquitur, esse Jacobum Minorem, qui dicitur Jacobus Alpha; et fuit primus Hierosolymorum episcopus. Hic tantum comunitur dicitur frater Domini, quamquam Jacobus major etiam Christi Domini consobrinus fuerit, quia filius Mariæ Solome consobrinæ B. Virginis. N. E.

lum etiam honorat ut Christi apostolum, et unum ex charioribus.

2. A Christo dilecti fuere omnes apostoli; ipsi tamen haud dubie chariores extiterit Petrus, Joannes et Jacobus. Tantis enim Christi in eis fuit amor, ut illos sibi familiares esse voluerit, et quasi *individuos in comitatu, in disciplinatu et convictu* (Tert. *de præsc. hæret.* 22). Eos secum habere voluit Christus, cum Archisynagogi filiam a mortuis excitavit: eos in Transfigurationis suæ testes assumpsit, eosque secum duxit in hortum Gethsemani, ut sanguinei sudoris, et extreme, quam passurus erat, tristitiæ spectatores haberet: *tres illos apostolos, inquit Dionysius Charthusianus, secum Christus tunc habere voluit, tanquam familiares et chariores* (in c. 7 Luc.). O qualem honorem Jacobo, quod fuerit apostolus a Christo dilectus, et unus ex charioribus! Magno se honore affici credunt qui a regibus et principibus diliguntur: *principibus placuisse viris non ultima laus est*; quanto major in Jacobum honos resilit ex hoc, quod unus ex charioribus Christi apostolis fuerit? Christum adorant angeli: coram illo timent archangeli, et tremunt potestates: *angeli, ut ait Proclus, cum metu inseruiunt, archangeli cum tremore adorant. Cherubim, gloriæ magnitudinem minime ferentes, coherrescunt: Seraphim, circumvolantes propius accedere non audent*; quanto autem felicior, et majori honore dignior sanctus Jacobus, qui coram Christo non stetit tremens, et quasi servus, verum ut apostolus specialiter ab illo dilectus, et ut unus ex ipsi charioribus? Inde sane maximo dignus habendus honore Jacobus; et ideo a sancta romana Ecclesia maxime honoratur. Omnes apostolos honorat Ecclesia veluti Dei amicos: *nimis honorati sunt amici tui Deus*; at specialiter Jacobo impendit honorem, quia non solum apostolus, verum etiam unus ex charioribus apostolis fuit. Ergo sanctus Jacobus in Ecclesia supra thronum gloriæ sedet, cum in ea honoretur ut unus ex charioribus Christi apostolis, ac etiam ut unus ex præstantioribus Christi martyribus.

3. Cum Maria Salome a Christo petiit, ut duo filii sui, Joannes et Jacobus, in ejus regno, unus ad ipsius dexteram, et

alter ad sinistram sederent, ab iis petiit Christus, an martyrii calicem bibere valerent? *Potestis bibere calicem?* Illi autem protinus responderunt: *possumus.* Et revera uterque glorioso coronatus est martyrio. Martyr fuit Joannes, martyr fuit et Jacobus. An Joannes Jacobo, vel Jacobus Joanne in martyrio præstantior fuerit, jam non inquiri; quod ad rem meam atinet, dico, Jacobum in martyrio generosissimum extitisse, non solum, quia diram mortem pro Christo et Evangelio constantissimo est perpassus, non solum etiam, quia Jerosolymis paulo post Christi mortem a Judæis tunc contra Christum, ejusque discipulos maxime furentibus occisus; in hoc potissimum generosissimus, et unus ex præstantioribus martyribus visus est, quod primus ex apostolis martyr occubuerit: *Jacobus primus de omnibus apostolis amorem Christo reddidit, quem accepit; nam primus inter apostolos morti se tradidit* (S. Bonav. ser. 1 de S. Jacobo.). Inter apostolos Petrus primus fuit potestate et auctoritate; illi namque Christus claves regni cælorum tradidit, eumque suum in terris vicarium constituit. Sanctus Andreas inter eos primus fuit vocatione, quia primus Christum adiit, et ad eum Petrum adduxit. Sanctus Joannes primus fuit dilectione, quia fuit discipulus ille, quem potissimum diligebat Jesus. Sanctus Jacobus autem ex apostolis fuit primus martyrio: *Jacobus primus ex collegio apostolorum solium sacerdotale proprio purpuratus sanguine et dealbatus in Christo victor ascendit* (Pasch. in cap. 17 Matth.). O magnam Jacobi generositatem! Alii apostoli tanta virtute excelluerunt, ut pro Christo sanguinem fuderint, et martyrium obierint; in hoc aliis apparuit præclarior Jacobus, quod primus inter consodales sine aliquo prævio eorum exemplo martyrii palmam retulerit. O qualem Jacobi gloriam! o quanto dignus honore generosus ille martyr! Omnes martyres veluti Christi victimas, sancta veneratur Ecclesia, eosque veluti invictos fidei testes religiose honorat: *non solum non contemnuntur, verum etiam magis honoribus præferuntur martyres* (Aug. ser. 9 in psal. 118). Si autem Ecclesia cunctos veneretur martyres, quanto majorem impendit honorem Jacobo, qui inter

apostolos, martyrum primicerius et protomartyr exitit? Certe in Ecclesiae regno sedet supra thronum gloriae et honoris: quia in ea honoratur ut unus ex proximioribus Christi consanguineis, ut unus ex charioribus Christi apostolis, et ut unus ex praestantioribus Christi martyribus. Postquam S. Jacobum in regno Ecclesiae supra thronum gloriae sedentem vidimus, eum in regno terrae supra thronum gratiae et liberalitatis sedentem contemplerur.

III PARS.

Sanctus Jacobus sedet in regno terrae supra thronum gratiae et liberalitatis.

Sanctus Jacobus, cujus anima in caelo fulget, in terra residet, tum quoad sancti corporis sui reliquias, tum etiam quoad multa beneficia quae hominibus impendit, et praecipue infidelibus, militantibus et peregrinis. Unde dicam, quod sanctus Jacobus in regno terrae supra thronum gratiae et liberalitatis sedeat, eo quod hic tribuat 1. fidem infidelibus; 2. victoriam militantibus; 3. subsidia peregrinis.

1. Sanctus Jacobus, dum in hoc mundo viveret, infidelibus multis fidem attulit, cum ex iis plurimos ab infidelitatis tenebris avocaverit, et ad veram Christi fidem converterit; ejus autem erga infideles liberalitas, eo etiam mortuo, perseveravit, quia a tempore, quo e vivis excessit, per se et per discipulos suos infideles multos praesertim in Hispania illuminavit. Ut enim ait V. Beda: *sanctus Jacobus etiam post mortem illuminavit Hispaniam fide, ac pietate, quam illi impetravit.* Traditur quidem a quibusdam historicis, quod in Hispania novem solum infideles ad veram Christi fidem praedicationibus suis adduxerit; verum, ut ait sanctus Vincentius Ferrerius, *illi novem fuerunt, novem grana fructificantia, qui totam Hispaniam converterunt (de S. Jac.)*. Vel potius hi fuere veluti novem astra fulgentissima, quae infidelitatis fugarunt tenebras, omnesque

totius Hispaniae infideles fidei lumine illustrarunt. Duodecim apostoli sunt duodecim illa fundamenta, quibus civitatis celestis Jerusalem muri solidantur: *murus civitatis habet fundamenta duodecim, et in ipsis duodecim nomina duodecim apostolorum agni* (Apoc. 21, 14). Quodlibet autem ex praefatis fundamentis lapide quodam pretioso ornatur: *fundamentum muri civitatis omni lapide pretioso ornata. Fundamentum primum, jaspis; secundum, saphirus; tertium, calcedonius* (ibi v. 19). Singulis apostolis singuli lapides pretiosi appropriantur; et, si venerabili Bedae fidem adhibeamus, per calcedonium intelligitur sanctus Jacobus apostolus, quia, inquit, *calcedonius habet fulgorem sub dio, non in domo.* Jacobus enim magnum in propria domo videtur non habuisse fulgorem, cum humilis piscator extiterit. Postquam sub dio fuit, seu postquam ad praedicandum exiit, infidelibus mirabiliter affulsit, doctrinae christianae radiis eos illuminavit, eosque et in vita et post mortem, per se et per discipulos suos ad veram fidem adduxit. Sedet ergo sanctus Jacobus in regno terrae supra thronum gratiae et liberalitatis, quia ibi affert fidem infidelibus; *ac etiam quia ibi dat victoriam militantibus.*

2. Non quidem omnibus (neque enim omnes vincere possent), iis dumtaxat victoriam tribuit, pro quibus pugnat. Pluries autem, pro Hispania pugnavit, ejusque hostes penitus profligavit. Et ut alias omittam, quas nonnulli auctores narrant; insignem haec solum referam victoriam, quam tempore Ramiri regis, Hispani sancti Jacobi auxilio freti gloriose reportarunt. Ingemiscebat pius rex, Hispaniam sub dira Maurorum tyrannide oppressam videns et aegre ferebat, quod infidelibus illis immano centum virginum tributum singulis annis Castellae regnum solvere teneretur. Ut ergo se et suos libertate donaret, coacto exercitu, infideles illos est aggressus, et, o rem mirabilem! dum adversus formidandos illos hostes decertaret rex, ab ipso conflictus principio visus est sanctus Jacobus, albo insidens equo et gladio triumphali quem gestabat, Mauros percutiens, quorum sexaginta millia in campo cassi occuberunt et e praelio Hispani victores exierunt. A nonnullis auctoribus fertur, vel fingitur, quod cum

aliquando Romani dubio Marte pugnarent, Castor et Pollux, albis residentes equis, a Romanorum steterint partibus, pro iis decertaverint, iisque nutantem victoriam comparaverint. Fictitium sane hoc commentum; id autem verissimum constat, quod pugnante Hispanorum exercitu, sanctus Jacobus aliquoties visibiliter et pluries invisibiliter pro iis decertaverit, cosque de hostibus victores effecerit. Unde in memoriam talium beneficiorum a sancto Jacobo acceptorum, ordinem militarem equitum sancti Jacobi instituerunt Hispani; tantaque eos ad sancti Jacobi patrocinium manet fiducia, ut ipsum in praeliis specialiter invocent et instante conflictu clamare soleant: *sancte Jacobe, Hispania pugnat*. Quasi dicant: o sancte Jacobe, qui adjutor in opportunitatibus sæpe nobis fuisti, exurge nunc in adjutorium nostrum. Pluries patribus nostris pugnantibus propitius fuisti, eorumque hostes debellasti; simili nos jam favore prosequere, hostesque nostros fuga, debella et nobis subijce. Nec vana eorum habentur vota; eis enim sæpe præsto fuit sancti Jacobi patrocinium; ac sancti hujus apostoli auxilio et meritis, Hispani e prælio sæpe victores exierunt. Sedet ergo sanctus Jacobus in regno terræ supra thronum liberalitatis, quia dat victoriam militantibus; *ac etiam quia dat subsidia peregrinis*.

3. Decollato Jerosolymis sancto Jacobo, discipuli ejus, ut refert sanctus Antoninus, nocte corpus ejus rapientes ad maris littus illud detulerunt, ibique divinitus paratam invenerunt naviculam, in quam ingressi, seque divino committentes gubernaculo, ad Hispaniæ oram in Galleciam appulere. Cum autem, inquit Doctor Seraphicus, beati Jacobi corpus ibi appulit, *ipsa rupes se expandens, et in sepulchri formam effingens, sanctum exceptit cadaver, perseveratque hodie eadem species sepulchri* (ser. de S. Jac.). Incredibile autem, quanta peregrinorum multitudo ex omnibus orbis Ecclesiastici partibus, a primis Ecclesiæ temporibus, ad sancti hujus apostoli sepulchrum accurrant: mirabilis est fidelium cordibus infusa devotio, qua ab extremis terræ finibus, tum ad honorandas sancti illius reliquias, tum ad implorandum ejus patrocinium ad Campo-

stellam alliciuntur. Et maximi recensentur favores, maximaque subsidia, quæ in sacro hoc sepulchro percipiunt peregrini. Ut enim ait Callistus secundus Pontifex maximus: *si mille haberem ora, milleque linguis præditus essem, non possem partem laudum apostoli pertingere, nec miracula ejus cuncta innumeris diebus recensere*. Congratulatur Clarevallensi monasterio sanctus Bernardus, quod in eo sepultum jaceat sancti Malachiæ, Hiberniæ primatis, corpus eoque veluti thesauro pretiosissimo gloriatur: *magnificavit*, inquit, *Dominus facere nobiscum, cum locum nostrum dignatus est pretiosissimo corporis ejus locupletare thesauro* (ep. 311). Subest vero quod magis de sancti Jacobi reliquiis gloriatur Hispania; sunt etenim thesaurus terrenis omnibus bonis pretiosior; suntque quasi aurifodinæ Peruanis fecundiores et pretiosiores: nam ex Peruanis eliciuntur solummodo metalla quædam et gemmæ materiales; ex sancti vero Jacobi sepulchro spiritualia et omni temporalis pretio majora multa oriuntur subsidia, tum Hispanis, tum peregrinis alienigenis, qui ad illud visitandum et honorandum devote accedunt. Ecce quomodo Jacobi in triplici Christi regno vere sedeat. *In regno cæli*, supra thronum justitiæ et æquitatis; *in regno Ecclesiæ*, supra thronum gloriæ et honoris; *in regno terræ*, supra thronum gloriæ et liberalitatis. Miremur sanctum Apostolum in triplici hoc throno sedentem, et cum illo saltem in throno cælesti aliquando sedere ambiamus. Honoremus illum in Ecclesiæ throno sedentem, invocemus eum in terræ throno hominibus benefactentem; in regno cæli cum illo sedere potissimum desideremus. Ibi sedet Christus ad dexteram Patris; ibi omnes sancti in thronis omni lapide pretioso ornatis sedent; optemus et nos ad cælestes illos thronos sublimari, ibique cum Jacobo in æternum regnare. Paupertate, obedientia aliisque virtutibus ad cælestem thronum exaltatus fuit sanctus apostolus; easdem et nos sectemur virtutes, ut ad cælum evehi mereamur. Amen.

DE SANCTA ANNA

CONCIO UNICA.

Terra nostra dabit fructum suum (Psal. 84, 13).

De sancta Anna loquor, quæ cum diu terra sterilis et infecunda fuisset, partus et fetus nullos noverat, ac tandem a Spiritu Sancto et virtute Altissimi fecundata (1) Mariam Virginem, fructum sane benedictum, cœlestem et divinum parere meruit: *terra nostra*, inquit sanctus Vincentius Ferrerius, *id est, beatam Annam dabit fructum suum, id est, beatam Virginem* (ser. 2 de nat. Virg.). Ex fructu illo divinitus dato, quanta nobilitas, quanta dignitas, quantæ virtutes, quantaque sint merita sanctæ Annæ, quæ tantum edidit fructum, auspicari intendo. Si etenim ex fructibus cognoscitur arbor, utpote quia fructuum bonitas arboris semper arguit bonitatem, a benedicto ventris sanctæ Annæ fructu facile investigabimus quanta extiterit arbor, a qua talis et tantus fructus prodiit. Loquimur ergo de mirando illo fructu, non quidem in se, at respectu arboris, seu beatæ Annæ, quæ illum produxit. Vel potius de sancta Anna disseremus respectu Mariæ, quæ est benedictus fructus, quem parere meruit. *Ave*.

Sicut aliqui habentur fructus injustitiæ, tenebrarum et dedecoris, ita et habentur fructus justitiæ, luminis et honoris. De fructibus justitiæ loquitur D. Paulus, optans, ut iis repleamur:

(1) Tantummodo B. Virgo Spiritu S. et virtute Altissimi fecundata dicit Evangelium; atque hoc portentum alteri mulieri, quantumvis sanctæ tribuere vix aut ne vix quidem alienum a fide censetur; aliqua tamen ratione et S. Anna a Spiritu S. fecundata dici potest, tunc quia præter ordinem nature, post diuturnam sterilitatem et in provecata ætate concepit; tunc quia eam concepit Virginem, quæ ab ipso Conceptionis instanti Spiritus Sancti habitaculum extitit, utpote quæ originali gratia donata. N. E.

repleti fructu justitiæ (ad Phil. 1). De fructibus etiam lucis sermocinatur idem Paulus, dicens: *fructus enim lucis est in omni bonitate* (Ephes. 5). Fructus tandem gloriæ et honoris commemorat Spiritus Sanctus his verbis: *flores mei fructus honoris et honestatis* (Eccli. 24). Certum est autem, Mariam, quæ est benedictus fructus ventris beatæ Annæ, respectu totius orbis et omnium hominum fuisse fructum justitiæ, lucis et honoris. Fuit totius orbis gratia *fructus justitiæ*, quia per illam Christum, omnis justitiæ et sanctitatis auctorem mundus accipere meruit. Fuit etiam *fructus lucis*, quia illum peperit, qui universum mundum cœlesti luce illuminavit. Fuit tandem *fructus honoris*, quoniam illius, cui omnis debetur honor et gloria, mater extitit. Non ultra inspiciam, qualis et quantus respectu totius mundi fructus extiterit Maria; ut extra propositam materiam mea non evagetur oratio, ad beatam Annam redeo, et dico, quod Maria speciali et miro quodam modo fuerit respectu Beatæ Annæ 1. fructus justitiæ; 2. fructus lucis; 3. fructus honoris.

I PARS.

Maria respectu sanctæ Annæ est fructus justitiæ.

Maria est simul gratiæ et justitiæ fructus. Maria est gratiæ fructus, quia per gratiam et specialem Dei favorem sterilitas Annæ depulsa est, et Maria in lucem edita. Est etiam Maria fructus justitiæ, nempe fructus, quem Anna juste producere meruit 1. suis precibus; 2. suis lacrymis; 3. suis votis.

1. Mulieribus matrimonio junctis innatum est desiderium, legitimam ex marito procreandi prolem; et hoc differt, inquit S. Augustinus, inter libidinosas meretrices et mulieres conjugatas, quod istæ prolem desiderent, illæ vero non querant prolem, sed delicias. Anna autem licet sterilis et jam proventioris ætatis, eodem generandi prolem accendebatur desiderio; et ideo *Deum orabat, rogabat, supplicabat, ut vincula*

solveret sterilitatis (S. Vinc. Ferr.); suisque precibus ita Deum exoravit, ut ablata sterilitatis turpitudine, immaculatam Virginem parere saltem de congruo meruerit: *Anna, cum petitionem suam obtulisset, promeruit accipere sanctam Virginem* (Andreas Croten. *de dorm. Virg.*). Suas antiquitus preces supra mare fundere consueverant nonnulli Gentiles, ea moti superstitione, quod fusæ alibi preces a diis suis exaudiri nequirent. Vanam hujusmodi et superstitiosam consuetudinem merito damnat D. Augustinus; laudanda vero, præclara et nequam superstitionis adinventio sanctæ Annæ, quæ preces fudit non supra elementare nostrum mare, ast supra Mariam, quæ a Doctore Seraphico *amarum mare* nuncupatur. Suppliciter enim a Deo petit Anna, ut sterilitatis suæ vincula solveret, utque optatam sibi daret prolem; precibusque suis Mariam in filiam a Deo obtinere meruit; et ideo, ut ait sanctus Germanus, *Dominus flexus Annæ precibus, misit ad eam angelum, qui prænunciaret Mariæ conceptionem* (in *encom. Virg.*). Maria ergo est *fructus justitiæ* respectu sanctæ Annæ, quoniam Anna talem fructum producere meruit precibus suis: *ac etiam suis lacrymis*.

2. Turpis erat, et exosa in lege veteri mulierum sterilitas, quæ non naturæ debilis et infirmæ, potius iracundiæ divinæ effectus æstimabatur. Quapropter Beata Anna potum suum cum fletu miscuit; precibus suis crebras addidit lacrymas, et oculis lacrymantibus a Deo prolem postulans, filiam immaculatam, et omni exceptione majorem impetravit: *Anna Joachim uxor*, inquit sanctus Antiochus, *flens in horto suo, promeruit accipere sanctam Virginem Mariam* (hom. 107). Mulierum fecunditas in sacris codicibus fecunditati vitis præclare assimilatur: *uxor tua sicut vitis abundans* (Ps. 127, 3). Quod in primis beate mulieri Annæ, Joachim sponsæ, convenire videtur. Sicut enim aquæ guttas præmittit, et quasi flet vitis, prius quam flores et fructus pariat, ita beate Annæ parum præcessit fletus; suis namque lacrymis Mariam, omnium fructuum pulcherrimum et saluberrimum producere meruit. Precibus importunis Chananææ regrotanti filiæ a Christo impetravit sanitatem; amore ferventi

et generoso in Christi Vicarium eligi, et supra Ecclesiæ thronum erigi meruit Petrus; humilitate profundissima et quasi annihilatione sua ad Christi maternitatem exaltata est Maria. Et Anna lacrymis ex orationis, humilitatis et amoris affectu provenientibus fecundari, necnon Mariæ mater effici meruit. Unde Maria *margarita orbis terrarum pretiosa* merito dicitur (S. Cyril., hom. 6 in *Nestor.*). Sicut enim margaritæ ex cœli rore efformantur, pariter Maria ex rore oculorum, seu ex sanctæ Annæ lacrymis prodiit; quia Anna uberrimis oculorum suorum lacrymis eam a Deo obtinere meruit. Dicamus ergo, Mariam esse fructum justitiæ respectu S. Annæ, quia scilicet juste eam Anna obtinere meruit suis lacrymis; *ac etiam suis votis*.

3. Deum precantur, lacrymas fundunt et vota emittunt multæ mulieres, ut a Deo prolem impetrent; ipsæ autem ex his lacrymis et votis se tantum respiciunt; filiosque solum desiderant ad sui utilitatem, ad domus suæ gloriam, vel ob aliquid temporale emolumentum, quod inde sibi eventurum sperant. Anna vero prolem optabat, non tam propter se, quam in totius mundi bonum, quod partu suo eventurum prævidebat. Et ideo precibus et lacrymis suis votum adjunxit; vovit enim Domino, quod si sterilitatis suæ vincula solveret, sibi que prolem daret, eam ipsi in templo consecraret; talique voto intemeratam Virginem-Mariam parere meruit. *Videns, quod virtute naturali non poterat obtinere prolem, obtinuit per votum et promissionem* (S. Vincen. Ferrer.). Anna, Samuelis mater, cum sterilis diu permansisset, votum emisit, quo pollicita est Deo, quod si sterilitatis suæ vincula solvere dignaretur, non solum leviam aliquam munuscula, quæ polliceri solent aliæ mulieres, at ipsam prolem vi voti obtentam ei in templo consecrare. Illudque votum ita apud Deum efficax fuit, ut virtute ejus datus sit illi filius, quem pia mater adhuc in cunis vagientem Domino obtulit. Sicut autem cum Anna, Samuelis mater, sterilis esset, vi voti puerum a Deo impetraverat, quem ei in templo obtulit; ita et beata Anna, Virginis Mariæ mater, sterilitatis morbo laborans, virtute voti et promissionis quam emisit, Mariam concipere et

parere meruit. *Quemadmodum prisca illa Anna cum sterilitatis morbo laboraret, per orationem et promissionem Samuelem procreavit; eodem modo Anna, mater Virginis, per obsecrationem et promissionem, Dei Genitricem a Deo accepit* (S. Damas. *de fide* 4, 15). Maria est ergo fructus justitiæ respectu S. Annæ, quæ talem fructum precibus, lacrymis et votis suis obtinere meruit. Maria insuper respectu sanctæ Annæ est etiam fructus lucis.

II PARS.

Maria respectu sanctæ Annæ est fructus lucis.

Maria fuit quidem fructus lucis in se, cum in ipso matris utero existens et antequam nasceretur, rationis lumine plenissime et perfectissime illustrata censetur; fuit etiam fructus lucis respectu sanctæ Annæ matris suæ, quia per Mariam, quæ est benedictus fructus ventris sanctæ Annæ, illustrantur mentes hominum ad cognoscendum quibus meritis præstitorit illa mater, quæ tantam filiam genuit; ac per eam clarissime demonstratur, Annam fuisse matrem 1. castissimam; 2. prudentissimam; 3. sanctissimam.

1. Ad castitatem conjugalem religiose servandam adstringuntur quidem omnes, qui matrimonio copulantur, multique procul dubio eam fideliter servant; tamen illam eminentiori et mirabiliori quodam modo servaverunt Joachim et Anna. Et ideo a sancto Joanne Damasceno vocantur *castissimum par turturum ratione præditarum* (orat. *de nat. Virg.*), quia scilicet, instar turturum castissimi exitere. Quanta eorum fuerit castitas, a Virgine Deipara revelatum legitur S. Birgittæ, quæ sic Mariam sibi allocutam refert: *Deus conjugium patris mei et matris mee tanta castitate conjunxit, ut nunc non inveniretur castius conjugium* (Revel. 1, 8). Unde non desunt, qui asserant, quod Joachim et Anna absque ullo libidinis affectu Deiparam genuerint, eo modo, quo primi parentes, si non

peccassent, filios in terrestri paradiso procreassent. O mirandam Annæ et Joachim castitatem! jamvero unde, quæso, cognoscitur, quod tanta eorum fuerit castitas? A Maria utique, quæ est eorum fructus, et merito dicitur fructus lucis, quod illustrantur hominum mentes ad hoc ut cognoscant, perfectissime castitatem servasse parentes, qui tantam filiam gignere meruerunt. Ex hoc enim, quod pepererint Mariam, Virginem purissimam, atque immaculatam Christi Salvatoris matrem futuram, optime infertur, quod et ipsos genitores purissimos et castissimos oportuerit servari. Unde sic Joachim et Annam affatur S. Joannes Damascenus: *ex ventris vestri fructu immaculati agnoscimini, o Joachim et Anna, quemadmodum Christus dixit: ex fructibus eorum cognoscetis eos* (orat. 1 *de dormit. Deiparæ*). Maria ergo fructus lucis respectu sanctæ Annæ declaratur, quia per Mariam clare cognoscitur, quod sancta Anna fuerit castissima; ac etiam quod fuerit prudentissima.

2. Deus qui Annam elegit, ut esset Mariæ genitrix, eam etiam elegit, ut esset ejus educatrix. Equidem Maria, quæ ab utero matris sapientissima et sanctissima prodierat, hominum haud egebat auxilio, ut bonis moribus imbueretur et ut ad bonum agendum excitaretur. Anna tamen ex Dei ordinatione constituta est magistra educationis ejus, vereque ejus educatrix fuit, quia ei bonæ educationis præcepta proposuit. Ideo fatendum, Annam fuisse mulierem sapientissimam et prudentissimam; non enim illam Deus in magistram, doctricem et educatricem Mariæ elegisset, si eam ad tale munus obeundum et ad tantum ministerium explendum sapientissimam et prudentissimam minime novisset. Ex hoc quod Philippus, Macedonum rex, Aristotelem Alexandri filii sui præceptorem instituit, optime infertur, quod ad tale munus obeundum Philippus nullum Aristotele sapienterem et apterem invenit. Similem in modum, cum beatam Annam Deum educationi Virginis Mariæ præfecerit, inferendum, nullam Deum in toto orbe mulierem Anna prudenterem et sapienterem invenisse. Maria ergo est fructus lucis respectu sanctæ Annæ, quia a tali fructu, quem summo studio excoluit beata Anna, optime cognoscitur et in-

fertur eam sanctissimam et prudentissimam extitisse. Demum Maria est etiam fructus lucis respectu sanctæ Annæ, *quia ex tali fructu clare dignoscitur sanctam Annam fuisse mulierem sanctissimam.*

3. Licet de Annæ sanctitate non disserat sacra Scriptura, eam tamen sanctissimam prædicant plures sancti Patres. *Anna*, inquit D. Hieronymus, *simplex et recta, apud homines irreprehensibilis erat (de ortu Virginis).* Eam non solum irreprehensibilem fuisse, verum omni virtute et sanctitate floruisse ait sanctus Joannes Damascenus: *Anna, cum omni virtutum genere floreret, apud Deum et homines irreprehensibilis extitit* (orat. 1. de nat. Virginis). Et sanctus Vincentius Ferrerius addit, quod in corde beatæ Annæ fuerit abyssus gratiarum et sanctitatis: *abyssus erat in corde Annæ* (ser. 2 de natio.). Cum autem sacra Scriptura de beatæ Annæ sanctitate non disserat, unde dignoscere potuerunt sancti Patres, tantam extitisse ejus sanctitatem? Quod est principium, eo quo in agnitionem sanctitatis ejus venerunt? Illud principium est Maria: ex hoc enim quod Anna a Deo electa fuerit, ut feret Mariæ mater, optime inferunt, Annam fuisse mulierem sanctissimam. Maria est fructus lucis, quo patefit illius sanctitas arboris, quæ talem fructum produxit et ideo dicunt omnes cum sancto Damasceno: *ex fructu arbor cognoscitur; optima ergo arbor Anna, ex qua eximius fructus productus est* (ibid.): optima ergo et sanctissima est Anna, cum Maria sit fructus ventris ejus. Mirari licet, quod sanctus evangelista Mattheus, in Dei Genitricis Mariæ laudem dixerit solum, quod Christi Salvatoris Mater fuerit: *de qua natus est Jesus* (Matth. 1). Cur innumeras Mariæ virtutes tacet evangelista? Cur superfluentem gratiam, sanctitatem ineffabilem, omniaque dona superne illi collata silet? Cur non ampliorum ejus panegyricum instituit? Ratio patet; ex hoc enim quod Christus sit Mariæ filius, optime colligitur, eam fuisse humillimam, purissimam, prudentissimam, sanctissimam, innumeris donis præditam: *omnia collecta sunt, cum dictum est, ex ea natum fuisse Jesum* (D. Thom. a Villan. de nat. Vir. ser. 2). Eodem modo ratiocinandum de

beatæ Anna. Ejus enim virtutes, ejusque sanctitatem tacet sacra Scriptura; de iis nullam mentionem faciunt canonici utriusque testamenti libri: ut autem hæc cognoscantur, sufficit, quod Maria sit ejus filia. Ex hoc namque, quod Maria sit Annæ filia, sufficienter colligitur, Annam omnibus virtutibus ac eminenti sanctitate præfulsisse. *Quia omnia collecta sunt, cum dictum est, ex Anna natam esse Mariam.* Maria ergo est fructus lucis respectu S. Annæ; cum per Mariam cognoscatur, Annam esse mulierem castissimam, prudentissimam et sanctissimam. *Maria dicitur etiam fructus honoris respectu sanctæ Annæ.*

III PARS.

Maria respectu sanctæ Annæ est fructus honoris.

Universus terrarum orbis a beatissima Virgine Maria gloria haud dubie et honore repletur: *terra per hanc Virginem repleta est gloria* (Ildeph. de Virgin. Mar.). Beata autem Anna præ ceteris creaturis supra modum dignificata et exaltata censetur ab inclyta filia sua Maria, quæ respectu Annæ matris suæ fuit vere fructus honoris. Per eam beatæ Anna mirum in modum fuit 1. nobilitata; 2. ditata; 3. sublimata.

1. Nobilitate præstabat beatæ Anna, cum fuerit ex progenie David, atque inter prædecessores, seu majores suos multi patriarchæ prophete, multi judices, multique reges et summi sacerdotes annumerentur. Maxima vero ejus nobilitas oritur a Maria filia sua, magisque nobilitatur a prole, quam ab avis, atavis, omnibusque qui in sua genealogia eam antecesserunt. De beatissima Virgine asserit Damascenus quod licet clarissima esset a nobilitate, quam a progenitoribus acceperat, longe tamen clarior evaserat a nobilitate, quam a prole sumpserat. *Clara proavorum titulis, sed multo clarior nobilitate prolis.* Cujus rei rationem adducit Damascenus, dicens, quod Maria a parentibus solum haberet, quod esset filia regum; a Christo vero haberet, quod esset mater Regis regum; *Filia siquidem regum,*

sed mater Regis regum. Pari ratione dicendum, Annam non tam a suis prædecessoribus, quam a Maria filia sua duxisse nobilitatem; nempe quia Anna a prædecessoribus et progenitoribus suis habet solum, quod fuerit filia hominum nobilium; a Maria habet, quod sit mater Genitricis Christi, qui non solum homo nobilis, verum etiam Deus est, cujus magnitudinis nullus finis. Ideo Rodolphus Agricola spectans supereminenter illam nobilitatem, quam Anna a Maria filia sua desumit, sic præclare in ejus laudem canit:

*Conspicuos præstant alios benefacta parentum;
Tu contra natæ nobilitate rites.*

Maria ergo respectu sanctæ Annæ est fructus honoris, cum per eam sancta Anna mirum in modum nobilitetur, *ac etiam cum per eam sit mirum in modum ditata.*

2. Per Mariam ditata est sancta Anna, tum quia a Deo intuitu Beatæ Virginis innumeris repleta gratis et bonis spiritualibus; tum etiam, quia ad Annam jure materno attinuisse quodammodo videntur omnia Mariæ bona, sive temporalia, sive spiritualia. Sicut enim de servo dicitur, quod quicquid acquirit, domino suo acquirit, quodque omnia bona quibus utitur, ad dominum ejus est servus attinent; ita et omnia filiorum bona (si saltem mancipati non fuerint) ad parentes, qui eos genuerunt, quodammodo attinent. *Putare debet quisque omnia que possidet, eorum esse, qui genuerunt* (Plato de leg. 4). Quod verum quoque videtur de bonis spiritualibus, seu de virtutibus, donis et actionibus sanctis filiorum, quæ parentibus quodammodo tribuuntur. *Quemadmodum enim Phydæ, aut aliorum artificum statuae, si ipsæ rursus aliquid agerent, id quoque opus non dubitaremus tribuere artifici; eodem modo actiones etiam nostræ, parentum nostrorum opera esse dicamus, per quos nati sumus* (Stob. serm. 7). Juxta illud principium, fatendum, beatam Annam fuisse ditissimam per Mariam, cum omnium bonorum spiritualium ejus participes evaserit. Unde sancta Anna sic Mariam affari poterat; o Maria, omnia tua mea sunt, et ego divitem me reputo sive

propter mea, sive propter tua bona spiritualia, quæ jure materno ad me attinent. Dicere illi potuisset: o filia mea dilectissima, *multæ filie congregaverunt divitias, tu supergressa es universas* (Prov. 31); jamvero omnes illæ spirituales divitiæ quas congregasti, juris mei sunt; o filia mea sanctissima, scio, quod Deus te omni spiritualium bonorum genere repleverit, ita ut dicere possis, *mecum sunt divitiæ et gloria, opes superbæ et justitia* (Prov. 8); ego autem gloriari possum, quod mecum etiam sint, quia omnia tua mea sunt. Fuit ergo Maria fructus honoris respectu sanctæ Annæ, cum per illam sancta Anna ditata sit, *ac etiam mirum in modum sublimata.*

3. Maria per maternitatem suam ita sublimis evasit, ut Deo matrem ipsa majorem creare minime posset. Majus cælum, astra lucentiora, majorem mundum posset et nihilo educere Deus, majorem matrem, quam suam ipsius Genitricem Deus facere non posset. Et ratio est, quia, ut ait D. Augustinus, *matris dignitas sumitur ex dignitate prolis*; cum igitur nequat Deus matrem creare quæ majorem habeat filium, ita nec effingere matrem majorem Maria, quæ talem habet filium. Unde S. Anselmus ait, quod Maria per maternitatem suam ita sublimata sit, ut post Deum nil illa sublimius cogitari possit; *hoc solum de beatâ Virgine prædicare, quod Dei mater est, excedit omnem altitudinem, que post Deum dici, vel excogitari potest* (de excell. Virg. 2). O quam sublimis extollitur et supra cæteras creaturas exaltatur Maria, utpote mater Christi! Consequenter o quam sublimatur etiam sancta Anna, tamquam mater matris Christi? Maximus sane et ineffabilis est honor beatissimæ Virginis Mariæ, quod tantum filium genuerit; et maxima etiam censenda gloria beatæ Annæ, quod tanti filii matrem peperit. Unde, si Olympias, Alexandri Macedonis mater, hoc titulo insigniri curabat, *Olympias, Alexandri Magni mater*, quasi nihil sibi gloriosius censeret, quam quod Alexandri mater esset, Anna potiori jure in præcellentem gloriæ suæ titulum; hæc epigraphæ uti potuisset, *Anna Dei Genitricis mater*; nec enim quid gloriosius ad beatæ Annæ laudem afferri potest, quam quod sit mater Matris Dei. Et ideo sanctam Annam supra omnes alias mu-

lieros sublimem, omnique veneratione dignam proclamat Fulbertus Carnotensis, dicens: *vere beata et omni veneratione habenda et quodam privilegio sacro predicanda mater, quæ omnium antecessit matres in concipiendo et generando eam, quæ suum et omnium generaret creatorem* (ser. de nat. Virg.). Maria ergo est fructus honoris respectu sanctæ Annæ, cum per illam beata Anna supra modum nobilitata, ditata et sublimata fuerit. Miramini fructum illum benedictum ventris sanctæ Annæ; et miramini matrem, quæ talem fructum peperit. Miramini Annam et ejus auxilium supplices implorate; quo enim excelsior, eo apud Deum est potentior. Fideles hortatur sanctus Leo, ut cum sanctis omnibus amicitiam contrahant, eorumque suffragia postulent. *Confirmate amicitias cum sanctis angelis et patriarchis; prophetis, apostolis, martyribusque sociamini; et per bonam emulationem ipsorum ambite suffragia* (ser. 5. de Epiphan.). At in primis cum beata Anna ineunda nobis amicitia, ejusque potissimum ambienda sunt suffragia, utpote quia apud Deum potentissima est per se, et per Mariam, cujus est mater. Assuevit Deus favores concedere, quos ab illo petimus per intercessionem sanctorum, qui solummodo ejus servi extitere. *Consuetudo est Dei, hunc honorem dare servis suis, ut propter eos salventur et alii* (Chrysost. hom. 24. in Gen.). Quanto potiori jure favores, quos petemus et præcipue gratiam salutis, a Deo impetrabimus, si apud eum mediatrix nostra fiat beata Anna, quæ non solum Christi ancilla, verum et Mariæ mater, Christique avia extitit! Invocate ergo ferventer sanctæ Annæ patrocinium, sanctissimam hanc mulierem in patronam sumite et mediante ejus patrocinio gratiam et gloriam obtinetis. Amen.

DE SANCTO IGNATIO

CONCIO UNICA.

Vas electionis est mihi iste, ut portet nomen meum coram gentibus, et regibus, et filiis Israël (Act. 9, 15).

De gentium apostolo præfata proprie intelliguntur verba; nulla tamen iis vis, injuria nulla fiet, si iis utamur ad laudem sancti Ignatii, Societatis sanctissimi Nominis Jesu institutoris, qui, ut alter Paulus, vero vas electionis fuit, et qui Christi Jesu nomen per se et per filios suos ad omnes orbis terrarum nationes gloriose portavit. Perillustris ille vir ex nobilibus ortus parentibus in Cantabria, atque in Ferdinandi regis aula nobiliter educatus, ab ea discessit, ut terrenæ militiæ nomen daret, in qua non parva animi et generositatis suæ testimonia edidit. Deus autem, qui tantum virum ad altiora vocare statuerat, singulari sua providentia effecit, ut generosus ille athleta armis valediceret, ut vir ille genere ac virtute nobilis mundi gloriam despiceret et ut in ipso juventutis flore carnis illecebras comprimeret. Eum deinde ita Deus illustravit, ita præparavit, totque gratiæ suæ donis ditavit, ut vas electionis, omni virtutum genere confertum, suoque auctore dignum illum perfecterit. In divini hujus officis manibus sanctum Ignatium, ut vas electionis, hodie inspicere statui; ejus gloriam non ab avorum et proavorum nobilitate, non a fama, quam in illustrissimi regis aula comparavit; non a præclaris facinoribus, quibus se in sæculo commendabilem præstitit, nec a variis animi et corporis dotibus, quibus floruit, elicere statui; hoc enim unum ad unum ad ejus gloriam dicam, quod vere vas electionis extiterit: *Vas electionis est mihi*. Hic totus concionis hujus scopus, hæc tota orationis istius materia. Ate.

Sanctus Paulus apostolus vas sacrum extitit, gratia, chari-